

Til programkomiteen i partilaget!

Det haster å stanse naturtapet og bremse klimaendringene! I løpet av valgperioden 2027-2031 skal Norge ha nådd målet om å kutte minst 55 % av utslippene. Kommuner og fylkeskommuner spiller en avgjørende rolle i omstilling og å gjøre det mulig for innbyggerne å ta bærekraftige valg.

Framtiden i våre hender, Naturvernforbundet og Besteforeldrenes klimaaksjon har gått sammen om følgende ti forslag som vi håper dere vil vurdere å bruke i arbeidet med partiprogram.

- **Prioriter klima, miljø og natur i kommunens virksomhet**

Forslag til tekst i partiprogram: Styringssystemer for klima, miljø og areal med ansvarsfordeling skal være integrert i den årlige budsjettprosessen.

Bakgrunn for forslaget: Kommunen skal ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet på området. Styringssystemer for klima, miljø og areal med ansvarsfordeling skal være integrert i den årlige budsjettprosessen. Kommunen bør være miljøsertifisert og kommunen bør være med i regionale samarbeidsnettverk for klima og miljø.

- **Bruke kommunens anskaffelser**

Forslag til tekst i partiprogram: Kommunen skal bruke de offentlige anskaffelsene til å redusere ressursbruken gjennom at gjenbruk, reparasjon og vedlikehold prioriteres over nye anskaffelser.

Bakgrunn for forslaget: Kommunen har stor makt når varer og tjenester skal kjøpes inn. Kommunen bør tilby rådgiving om tiltak for å spare energi og om relevante støtteordninger. Egen bygningsmasse bør bli så energieffektiv som mulig. Gjenbruk av bygninger, inventar og byggematerialer skal prioriteres framfor å kjøpe nytt.

- **Sett mål om og reduser forbruksbaserte utslipp**

Forslag til tekst i partiprogram: Kommunen skal sette mål om å redusere sine forbruksbaserte utslipp og bygge opp lokal infrastruktur for deling, gjenbruk og reparasjon.

Bakgrunn for forslaget: Utslippene vi skaper i utlandet gjennom forbruket vårt, er større enn utslippene vi skaper innenfor Norges grenser. Det bør vedtas et mål om reduksjon i kommunens og dens innbyggers forbruksbaserte klimagassutslipp og bygges opp lokal infrastruktur for deling, gjenbruk og reparasjon, i tillegg til kildesortering og tiltak mot forsøpling.

- **Gjennomfør planvask**

Forslag til tekst i partiprogram: Oppheve gamle og utdaterte reguleringsplaner og ta ut utbyggingsareal i kommuneplanens arealdel som strider med dagens mål for natur, klima og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.

Bakgrunn for forslaget: For å redusere naturødeleggelser og klimagassutslipp må kommuneplanene revideres, der utbyggingsplaner som strider med natur- og klimahensyn, tas ut av planene.

- Innføre prinsipp om arealnøytralitet

Forslag til tekst i partiprogram: Kommunen skal bli arealnøytral og innarbeide prinsippet for arealnøytralitet i relevante planverk.

Bakgrunn for forslaget: Bit-for-bit-nedbygging av naturen er en stor trussel mot artsmangfoldet, klimaet og friluftslivet. Kommunene kan endre dette ved å innføre arealnøytralitet som styrende prinsipp. Dette innebærer at utbygging primært skal skje på såkalte grå arealer.

- Innfør meldeplikt for hogst

Forslag til tekst i partiprogram: Kommunen skal innføre meldeplikt for hogst.

Bakgrunn for forslaget: Skogbruket påvirker nærnaturen og artsmangfoldet i stor grad. For å redusere konfliktnivået, skape åpenhet og forhindrer at verdifull naturskog hogges uten forvarsel, må kommunene innføre meldeplikt for hogst.

- Se arealutvikling og mobilitet i sammenheng

Forslag til tekst i partiprogram: Kommunen skal ha et konsentrert utbyggingsmønster som gir korte avstander mellom dagliglivets funksjoner og sikre at vekst i transport kan tas med gåing, sykling og kollektivtransport.

Bakgrunn for forslaget: Bilbruk er en viktig årsak til nedbygging, utslipp og forurensing. Kommunen skal derfor sikre at all vekst i persontransport tas gjennom sykkel, gange, og kollektivtransport, noe som blant annet fordrer et konsentrert utbyggingsmønster. Dette kan bidra både til bedre folkehelse og et mer effektivt kommunalt tjenestetilbud.

- Styrk regional planlegging for næringslokalisering

Forslag til tekst i partiprogram: Kommunen skal etablere en regional/interkommunal «gråarealsbank» og legge føringer i kommunale arealplaner om at ny næringsaktivitet skal legges til eksisterende næringsområder og gråarealer på tvers av kommunene framfor i urørt natur

Bakgrunn for forslaget: Det er behov for å sørge for at ny næringsaktivitet legges til eksisterende næringsområder og gråarealer. Dette bør gjøres gjennom kartlegging, føringer i arealplaner og regionale fellesstandarder.

- Sørg for mat og måltidstjenester i tråd med kostrådene

Forslag til tekst i partiprogram: Kommunen skal kjøpe og servere mat i tråd med kostrådene.

Bakgrunn for forslaget: At det offentlige kjøper mat i tråd med kostrådene gir betydelige klimakutt og bedre folkehelse. Det kan bidra til å skape etterspørsel og markedsadgang for lokale bønder. Det er mulig å bruke DFØs veiledere for mat og måltidstjenester.

- **Innfør forbud mot fossilreklame**

Forslag til tekst i partiprogram: Kommunen tillater ikke reklame for fossilbaserte varer, tjenester og selskaper på sine reklameflater.

Bakgrunn for forslaget: Fossilreklame (definert som all reklame for selskaper innen fossil energi, samt for salg av f.eks. fossilbiler, fly- og cruisereiser) bidrar til å øke og normalisere et høyt forbruk av utslippsintensive varer og tjenester, noe som er direkte til hinder for grønn omstilling og folkehelse.

Til ytterligere hjelp i programarbeidet: kan vi anbefale heftet [Kommunevalg – Et viktig klimavalg](#) fra Besteforeldrenes klimaaksjon. Der finner dere 99 forslag til politikkpunkt om klima- og miljø til partiprogrammet.

Naturvernforbundets hefte [Slik kan kommunepolitikere redde norsk natur](#) gir grunnkompetansen dere trenger og ideer til god naturforvaltningspolitikk.

Lykke til med programarbeid og valgkamp til beste for klima, miljø og kommende generasjoner.

Tale Hungnes, leder i Framtiden i våre hender

Truls Gulowsen, leder i Naturvernforbundet

Linda Parr, styreleder i Besteforeldrenes klimaaksjon

Har du spørsmål eller vil ta kontakt med våre organisasjoner lokalt?

Ikke nøl med å ta kontakt:

Framtiden i våre hender

E-post: post@framtiden.no

Besteforeldrenes klimaaksjon

E-post: post@besteforeldrene.no

Naturvernforbundet

E-post: naturvern@naturvernforbundet.no